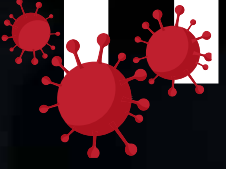

SAYI 187 EYLÜL 2020

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ RESMİ YAYIN ORGANI

TİM REPORT

TÜRK FİRMALARI

COVID-19

SALGININI FIRSATA ÇEVİRDİ

İHRACATÇI KADINLAR
YENİ PAZARLAR İÇİN
SAHAYA İNİYOR

AB-VİETNAM STA'SI
İHRACATÇILAR İÇİN
BİR TEHDİT Mİ?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI

MUSTAFA VARANK

MİLLİ TEKNOLOJİ HAMLEMİZ İLE
PANDEMİDE DEVLER LİĞİNE ÇIKTIK

BALIKÇILAR YENİ HEDEFLERE
'VİRA BİSMİLLAH' DEDİ

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MUSTAFA VARANK:

Milli Teknoloji Hamlesi, pandemi sürecinde Türkiye'yi devler liginde çıkardı

Yüksek teknoloji ürün ihracatının pandemi koşullarına rağmen, geçen seneye göre yüzde 14'lük artışla 3,1 milyar dolar olarak gerçekleştiğini açıklayan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "İmalat sanayi ihracatımızda orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin payını yüzde 50'ye çıkarmayı arzuluyoruz" dedi.

Küresel pandemi sürecinde ekonomik hayatı durdurmak yerine ülke sanayisi ve girişimcilik ekosistemini devreye sokan Türkiye, 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'nde ortaya koyduğu yüksek teknoloji ve yerleşme odaklı vizyonunda yoluna emin adımlarla devam ediyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Milli Teknoloji Hamlesi projeksiyonuyla ülkemize karşı pandemi sürecinde oluşacak tehditleri fırsata çevirebilmek için orta vadede teknoloji odaklı yatırımlarla küresel pazarlardaki yerini sağlamlaştırmanın adımlarını atıyor. Türkiye'nin salgın öncesi aldığı önlemler ve bu süreçte devletin karar mekanizmalarının yönlendirmesiyle izlediği doğru politika sahada da meyvelerini vermeye başladı. TÜBİTAK öncülüğünde oluşturulan COVID-19 Türkiye Platformu'nun geliştirdiği 10 ilaç ve 8 aşı projeleri, Dünya Sağlık Örgütü'nün listesinde Türkiye'yi yerli aşı geliştiren ülkeler arasında ABD ve Çin'in ardından üçüncü sıraya yerleştirdi.

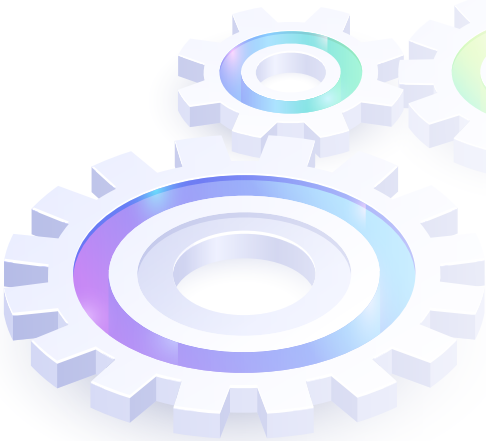
Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, TİM Report Dergisi'ne 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi, Milli Teknoloji Hamlesi'yle atılan dev adımları, pandemiyle oluşan tehdit ve fırsatları anlattı.

Dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi, geçen yıl açıklanan yerli ve yüksek teknoloji odaklı kalkınma planınızı nasıl etkiledi.

Planda bir revizyon söz konusu mu?

2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejimizde ortaya koyduğumuz yüksek teknoloji ve yerleşme odaklı vizyonumuzda herhangi bir değişiklik söz konusu değil. Aslında yaşadığımız bu pandemi sürecinin beraberinde getirdiği dış ticaret ve tedarik zincirlerinde ortaya çıkan aksaklıklar, stratejide ortaya koyduğumuz vizyonun ne kadar isabetli olduğunu tescil etti. Pandemi, kendi kendine yetmenin ve gelişmiş sanayi altyapılarına sahip olmanın önemini tekrar gün ışığına çıkarttı. Teknoloji geliştirme alanında şu ana kadar tesis etmiş olduğumuz altyapı ve kapasite, üretimin hiçbir alanında arz sıkıntısı yaşanmamasını sağladı. Acil tedarik ihtiyaçlarını en iyi şekilde yönettik. Yoğun bakım solunum cihazı bunun en önemli örneklerinden biri. Küresel üretim eğilimlerini yakından takip ediyoruz. Geleceğin teknolojilerine bugünden hazırlanmanın yanında, tüm sektörlerimizi ilgilendiren ham madde temini, lojistik altyapısı, insan kaynağı ihtiyacı gibi alanların gelişimine yönelik çalışmalarımız devam ediyor. Milli Teknoloji Hamlesi vizyonuyla, teknoloji ekosistemimizi ve üretim yetkinliklerimizi daha da ileriye taşıyıp, küresel rekabette üst sıralara çıkacağız.

Katma değerli ürün imalatı ve ihracatında hangi noktadayız. Pandemi ile farklı sektörlerde yeni ürün pazarı

Elektronik izleme sistemleri Kuzey Amerika ve Avrupa pazar büyüklüğünün 2023 yılında 1.3 milyar Euro'ya ulaşması bekleniyor.

oluşturdu. İhracatçı firmaları bu konuda nasıl buluyorsunuz?

İhracatımızın yüzde 94'ünü sanayi ürünleri oluşturuyor, dolayısıyla Türkiye'de ekonominin itici gücü sanayi sektöründen geliyor. Zor geçen bir Nisan ayının ardından; uyguladığımız bütüncül makro politikalar sayesinde imalat sanayinde siparişler, kapasite kullanım oranları ve üretim miktarları yeniden canlanma eğilimine kavuştu. Hazırda sanayi üretimi aylık ve yıllık bazda güçlü bir performans gösterdi. Yüzde 17,6'lık aylık üretim artışıyla; dünyada en hızlı toparlanan ilk beş ülkeden biri olurken, Avrupa'da en yüksek aylık üretim artışı gerçekleştiren ülke olduk. Sermaye ve ara malı kalemlerindeki çift haneye varan artışlar, yatırım talebi açısından da çok güçlü bir sinyal veriyor. Yüksek teknoloji ürünlerde de aylık bazda yüzde 7,8 ve yıllık bazda yüzde 9,1'lik bir üretim artışı gerçekleşti. İhracat tarafına baktığımızda da yüksek teknoloji ürün ihracatımızda, pandemi koşullarına rağmen, geçen

seneye göre yüzde 14'lük bir artışla 3,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Gerçekleşme rakamları sektördeki canlılığı göstermesi açısından elbette dikkat çekici. Ancak biz bununla yetinmek niyetinde değiliz. 2023 Stratejimizde kendimize çok somut hedefler koyduk. Milli gelirden imalat sanayinin payını artırmayı hedefliyoruz. Son 10 senede ortalama yüzde 16,5 olan bu payı, 2023 yılında yüzde 21'e çıkaracağız. Yenilikçi ve daha gelişmiş bir sanayi için, sanayide çalışan işçi başına katma değeri 35 bin dolara yükseltmek istiyoruz. Tabii ihracatın teknoloji yoğunluğunun artması da üzerinde önemle durduğumuz bir konu. Bu kapsamda; imalat sanayi ihracatımızda orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin payını yüzde 50'ye çıkarmayı arzuluyoruz.

TÜRKİYE, 10 İLAÇ VE 8 AŞI PROJESİ İLE DÜNYA ÜÇÜNCÜSÜ OLDU

COVID-19'a karşı verilen yerli mücadele kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak hangi adımlar atıldı? Yine bu kapsamda milli TÜBİTAK COVID-19 Türkiye Platformu çatısı altındaki bilim insanları tarafından geliştirilen Favipiravir isimli ilacın ruhsatlandırma aşamaları bitti mi? Yurt dışına satışı ne zaman başlayacak?

Pandemi süresince bakanlık olarak, tüm bağlı ve ilgili kuruluşlarımızla kritik adımlar attık. Ülkemiz sanayisi ve girişimcilik ekosistemi, bu zorlu süreci en az hasarla atlatabilsin diye tam bir seferberlik halinde kaynaklarımızı harekete geçirdik. Sokağa çıkma kısıtlaması olduğu zamanlarda dahi, Bakanlığımıza başvuran sanayi tesislerinin çalışabilmesini ve böylece üretimde sürekliliği sağladık. Teknoparklarda ve Ar-Ge merkezlerinde uzaktan çalışabilmeyi mümkün hale getirip, inovasyon ekosistemimizin devamlılığını esas aldık. TÜBİTAK, Kalkınma Ajanslarımız ve KOSGEB aracılığıyla hızlı çağrılara çıkıp; dezenfektan, koruyucu elbise, koruyucu gözlük, maske, eldiven, tanı kiti gibi sağlık ürünlerinin yerli üretimini destekledik. Türk Standardları Enstitüsü kanalıyla, sanayi tesisleri için güvenli üretim ve güvenli hizmet standartlarını belirledik.

Standartları yerine getiren firmaları belgelendirmeye başladık. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığımızla da işbirliği yaparak, eğitim kurumları için Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzunu hazırladık.

Aşı ve İlaç Araştırmaları alanındaki çalışmalarımız, virüs daha ülkemiz sınırlarına girmeden önce başlamıştı. TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezine bağlı Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsünün koordinasyonunda, aşı ve ilaç geliştirme projeleri için COVID-19 platformunu oluşturduk. COVID-19 Türkiye Platformu'nda 10 tedavi odaklı ilaç ve 8 bağışıklık odaklı aşı projeleriyle toplam 18 proje yürütülüyor. Gururla ifade etmeliyim, burada yaptığımız çalışmalar sayesinde Dünya Sağlık Örgütü'nün listesinde yerli aşı geliştiren ülkeler arasında, ABD ve Çin'in ardından üçüncü sırada yer alıyoruz. İlaç projelerimizden biri sizin de bahsettiğiniz üzere, tedavi yöntemleri arasında önemli bir yer olan ve Favipiravir etken maddesini içeren ilacın yerli ve milli sentezinin gerçekleştirilmesi oldu. Şu an ruhsatlı ve ticari bir ürüne sahibiz.

Favipiravir, İstanbul Medipol Üniversitesi ve Atabay Kimya öncülüğünde, 32 kişilik bir ekibin 40 günlük çalışması sonucunda dışa bağımlı olmadan yerli ve milli olarak sentezlendi. Baştan sona 8 basamaklı bir süreç başarıyla tamamlandı. Favicovir adıyla geliştirilen ilacın TİTCK tarafından resmi ruhsat işlemleri tamamlandı. 10 Temmuz 2020 tarihinde de ticarileşti. Kendi sentezimizle geliştirdiğimiz ve ürettiğimiz bu ürünü elbette diğer ülkelerin ihtiyaçları olması durumunda ihraç da edebileceğiz.

Pandemi, ihracatta ülkemiz ve sanayicimiz açısından nasıl fırsatlar barındırıyor? Tehditler nasıl fırsata dönüştürülebilir? Bu noktada Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nasıl aksiyonlar alacak?

Pandemi sürecinde küresel tedarik zincirinde meydana gelen hızlı değişiklikler çok önemli bir fırsat penceresi oluşturuyor. Daha önce yapmış olduğumuz çalışmalar sayesinde teknoloji ekosistemimiz bu gibi tehditleri fırsata

çevirebilme konusunda önemli bir olgunluk düzeyine erişti.

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programımızın orta vadede teknoloji odaklı yatırımlarla bu gibi tehditleri fırsata çevirmede ve küresel pazarlardaki yerimizi sağlamlaştırılmamızda çok önemli katkısı olacağına inanıyoruz. Bunun yanında, Hamle programına küresel tedarik zincirlerine hızlıca girebilecek ürünlerine yönelik yatırımları da dâhil etmeyi planlıyoruz. Bu sayede, küresel tedarik zincirlerinde ortaya çıkan fırsatlardan yararlanmak isteyen ihracatçılarımız daha hızlı ve daha esnek bir şekilde doğrudan hedefe yönelik destek unsurlarıyla desteklenebilecek.

Küresel tedarik zincirlerinde yaşanan değişimlerden, ülkemize yeni fırsatlar oluşturmak için proaktif politikalar izleyeceğiz. Bu amaçla Ticaret Bakanlığımız, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisimiz ve Ekonomi Politikaları Kurulu ile iş birliği halinde küresel tedarik zincirlerinde ülkemizi yeniden konumlandırarak bir yapıyı harekete geçireceğiz. Özel sektörümüzün de dahil olacağı bu yapı, öncelikli pazarları tespit edip yatırım ve ihracat fırsatlarını en iyi şekilde değerlendirmeye odaklanacak.

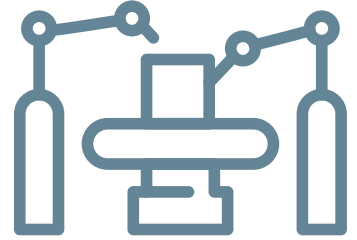
Sanayi ve yerleşme noktasında gelecek dönemde hangi ürünler ön plana çıkacak?

Yerleşme politikalarımızın odağında katma değer ve teknoloji olacak. Orta-yüksek ve üzeri teknoloji düzeyine sahip sektörleri geliştirmeye devam edeceğiz. Bununla birlikte geleceğin teknolojilerini de seçici davranarak bugünden desteklemek istiyoruz. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programında da temel aldığımız Öncelikli Ürün Listesi Tebliğimiz bu noktada Bakanlık olarak öncelik verdiğimiz ürünleri ortaya koyuyor.

İlk aşamada bu tebliğde pilot uygulama olarak Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programının ilk çağrısını gerçekleştirdiğimiz makine sektörünün listesine yer verdik. Makine sektörü listemizde ürün kodlarının yanı sıra öncelik verdiğimiz yenilikçi teknoloji alanları da bulunuyor. Kısa süre içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji düzeyine

**3,1
MİLYAR DOLAR**

Yüksek teknoloji ürün ihracatı

%94

**Toplam ülke ihracatında
sanayi ürünlerinin payı**

“Milli gelirde son 10 senede ortalama yüzde 16,5 olan imalat sanayinin payını 2023 yılında yüzde 21’e çıkaracağız.”

sahip diğer sektörlerdeki ürünlere ait kod ve yenilikçi teknoloji alanları listelerini de Öncelikli Ürün Listesi Tebliği'ne eklemeyi hedefliyoruz. Burada, gelecekte çok daha ön plana çıkacak alanlara özel önem veriyoruz. Elektrikli ve bağlantılı mobilite konusunu bunlardan biri. Yerli otomobil projemizle önemli adım attığımız bu gelişim alanında teknoloji üreten ve tedarikçi firmalarımızla birlikte, yüksek ihracat kapasitesine sahip büyük bir sektör inşa etmeyi hedefliyoruz. Bu bakışla, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programında öncelikli sektörlerimizde yeni çağrılar açmaya da devam edeceğiz.

Son olarak Sanayi İşbirliği Projeleri (SİP) kapsamında millileştirilen elektronik kelepçelerin Eylül ayından itibaren test amaçlı olarak Adalet Bakanlığı'na teslim edilmeye başlanacağını belirtmiştiniz. Bu alandaki ihracat potansiyeli hakkında

ne düşünüyorsunuz?

Sanayi İşbirliği Projeleri (SİP), kamu alımları yoluyla yerli sanayinin geliştirilmesinde önemli bir potansiyele sahip. Bu projeler kamu idarelerinin; yenilik, yerleşme veya teknoloji transferi içeren mal alımı, hizmet alımı veya yapım işlerini ihtiva eden ve ihaleleri Kamu İhale Kanunundan istisna olarak gerçekleştirilen projelerdir.

Burada Bakanlığımızın temel fonksiyonu, ihalelerde sanayi katılımı ve teknoloji yönetimi sürecinde yönlendirici olmak. Biz bu süreçte klasik satın alma yaklaşımı yerine teknoloji odaklı proje yönetim yaklaşımı kullanıyor; Ar-Ge, tasarım, üretim, test gibi unsurları bir bütün olarak ele alıyoruz. Tedarik edilecek ürünün yanısıra ürünü oluşturan sistem, alt sistem ve bileşenlerin de yurt içinde tasarlanıp üretilmesini hedefliyoruz. Adalet Bakanlığımız tarafından denetimli serbestlik altında bulunan yükümlülerin izlenmesi amacıyla kullanılan ve bugüne kadar ithal ettiğimiz elektronik izleme sistemlerinin yurt içinden tedariki de SİP aracılığıyla mümkün olacak.

Proje kapsamında; elektronik izleme yazılımı ile elektronik kelepçe, ev hapsi ünitesi, mağdur izleme ünitesi, anlık takip sistemi ve alkol izleme ünitesinden oluşan elektronik izleme üniteleri ve bu üniteleri oluşturan modüller, yazılım, elektronik devre kartları yurt içinde tasarlanacak, geliştirilecek ve üretilen. 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, bugüne kadar ithal ettiğimiz ürünler ve yazılımları tamamen devreden çıkarılacak ve bunların yerine, yerli ve milli izleme üniteleri kullanılmaya başlanacak.

Proje kapsamındaki yatırımların ve kazanılan kabiliyetlerin atıl kalmaması için dış pazar opsiyonu da gündemimizde. Elektronik izleme sistemleri; ABD, İngiltere, Kanada, Avustralya, İsveç, Hollanda, İsviçre, Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Norveç ve Portekiz gibi dünyanın pek çok ülkesinde yoğun biçimde kullanılıyor. Sadece Kuzey Amerika ve Avrupa pazar büyüklüğünün 2023 yılında 1.3 Milyar Euro'ya ulaşması bekleniyor. Dolayısıyla bu ürün ve bileşenlerinde değerlendirilmesi gereken ciddi bir ihracat potansiyeli söz konusu.

İMECE UYDUSU, 2021 YILI SONUNDA FIRLATMAYA HAZIR HALE GELECEK

Türkiye'nin ilk yerli ve milli gözlem uydusu İMECE ile ilgili de bilgi veren Bakan Mustafa Varank, süreçle ilgili şunları söyledi: "İMECE Projesi, ülkemizin yüksek çözünürlüklü uydusu görüntü ihtiyacının yerli ve milli imkanlarla karşılanması amacıyla TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitümüz tarafından geliştiriliyor. 3 Haziran 2020'de Milli Savunma Bakanımız ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanımızın da teşrifleriyle düzenlediğimiz törende İMECE Uydusu Isıl Yapısal Yeterlilik Modeli'nin montaj faaliyetlerini tamamlamış ve testlere başlamıştık.

Uydu teknolojileri alanında fırlatmadan sonra uyduya müdahale etme, bakım veya tamirat yapma şansımız olmadığından; uydunun fırlatıcı ve uzay ortamında çalıştığından emin olmak için zorlayıcı koşullarda test etmek zorundasınız. Bu doğrultuda İMECE Uydusu Isıl Yapısal Yeterlilik Modeli Haziran ayında ısı vakum testlerinden başarıyla geçti. Kütle özellikleri ölçümü de başarıyla tamamlandı. Şu anda titreşim testleri devam ediyor, Eylül ayında yapılacak akustik testlerle birlikte tüm testleri başarıyla tamamlamış olacağız.

Bundan sonraki aşamada, İMECE uydumuzun uçuş uodeli üretimine başlayacağız ve 2021 yılında bu modelin de testlerini tamamladıktan sonra 2021 yılı sonunda fırlatmaya hazır hale getireceğiz. Bunun yanı sıra TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü'nün diğer savunma sanayii paydaşları ile birlikte yerli ve milli imkanlarla Türksat A.Ş. için geliştirdiği Türksat 6A uydumuzu da 2022 yılında fırlatmaya hazır hale getirmiş olacağız."